

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 665/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] zastúpeného JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom, Floriánska 19, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 47T/73/2024 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 47T/73/2024 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 47T/73/2024 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **5 000 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Košice **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Košice **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a jeho argumentácia

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 665/2025-11 zo 4. decembra 2025 prijal ústavný súd na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 47T/73/2024. Navrhuje priznať primerané finančné zadostučinenie vo výške 15 000 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením vyšetrovateľa z 30. júna 2009 bolo sťažovateľovi a ďalším osobám vznesené obvinenie pre zločin skrátania dane a poistného formou pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d) k § 276 ods. 1, 4 Trestného zákona. Po skončení prípravného konania Okresná prokuratúra Košice II podala na sťažovateľa 6. decembra 2012 obžalobu na Okresnom súde Košice II. Mestský súd uznesením sp. zn. K2-5T/158/2012 zo 7. novembra 2024 vec sťažovateľa vylúčil na samostatné konanie a následne uznesením z 30. septembra 2025 trestné stíhanie vedené proti sťažovateľovi zastavil.

3. Celková dĺžka konania ku dňu vyhotovenia ústavnej sťažnosti predstavuje 16 rokov a viac ako 4 mesiace. Začiatok lehoty je určený dňom vznesenia obvinenia. Konečné rozhodnutie prvostupňového súdu bolo vydané 30. septembra 2025, bola však proti nemu podaná sťažnosť, v dôsledku čoho nenadobudlo právoplatnosť. Nie je možné predpokladať, kedy dôjde k právoplatnému skončeniu konania. Prejednávaný skutok nie je právne ani skutkovo zložitý, vec sa nevymyká bežnej rozhodovacej činnosti trestných súdov. Sťažovateľ svojím správaním nijako neprispel k extrémnej dĺžke konania a bol súdu k dispozícii. Prípravné konanie trvalo 3 roky a 5 mesiacov. Vzhľadom na to, že sa v tejto fáze nevyskytli žiadne prekážky brániace riadnemu priebehu vyšetrovania, túto lehotu nemožno považovať za primeranú. Dĺžka konania na mestskom súde predstavuje ku dňu vyhotovenia ústavnej sťažnosti 12 rokov a 11 mesiacov, čo samo osebe postačuje na konštatovanie neprimeranosti. Mestský súd svojím pomalým a neefektívnym postupom porušil práva sťažovateľa. Vezmúc do úvahy extrémnu dĺžku konania, by podanie sťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku nemalo žiadny zmysel a navyše nemá žiadny kompenzačný účinok. Spôsobené zbytočné prietahy sa nedajú vrátiť, zhojiť ani napraviť. Jediná forma kompenzácie je priznanie primeraného finančného zadostučinenia. Vzhľadom na okolnosti prípadu a celkovú dĺžku konania je priznanie sumy primerané a spravodlivé.

II.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie mestského súdu:

4. Podpredseda súdu považoval ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú a navrhol ju odmietnuť. V predmetnej veci bolo pôvodne spoločne stíhaných 100 osôb vrátane sťažovateľa, ktoré boli postupne vylučované na samostatné konania, kde boli obžaloby podané na viacerých súdoch po celej Slovenskej republike. V tejto veci bola podaná obžaloba na dvoch obžalovaných. Uvedené samostatné konania napriek vylúčeniu zo spoločného konania úzko súvisia, ide najmä o skutkovú a právnu súvislosť, kde je potrebné vyčkať na rozhodnutia v iných trestných veciach, resp. na pripojenie spisov a posúdenie takýchto súvislostí. Ide o skutkovo a právne zložitú vec vo svojom celom komplexe, ktorá zapríčiňuje, že vec nebola dosiaľ právoplatne rozhodnutá v primeranej lehote. Prietahy vo veci boli zavinené aj sťažovateľom, resp. jeho obhajcom, ako aj nedisciplinovanosťou svedkov. Samotný súd konal plynule a vo veci nariadil pravidelne hlavné pojednávania. Zastavením trestného stíhania proti sťažovateľovi mu súd poskytol absolútne účinnú ochranu, pričom toto rozhodnutie je v jeho prospech napriek tomu, že nie je právoplatné. Konajúci

súd svojím rozhodnutím vo veci spoluobžalovaného (odsudzujúci rozsudok zo 7. 11. 2024), ako aj vylúčením sťažovateľa na samostatné konanie urobil dostatočné opatrenia, aby eliminoval negatívny dopad neprejednaní a najmä absencie právoplatného rozhodnutia u sťažovateľa v predmetnej trestnej veci. Podstatnou skutočnosťou je, že sťažovateľ sa ani nedomáhal ochrany svojich práv prostredníctvom sťažnosti pre nečinnosť v zmysle § 55 ods. 3 Trestného poriadku.

5. Podľa vyjadrenia zákonnej sudkyne bola podstatná časť dokazovania vykonaná v spoločnom konaní obžalovaných, pričom k vylúčeniu veci na samostatné konanie došlo pre neúspech v zabezpečovaní súdnych spisov dvoch iných súdov. Ide o náročnú vec na dokazovanie, čo sa týka jeho rozsahu, a časovo náročnú pre ustálenie skutku (bolo nevyhnutné vyčkat' na skončenie 97 stíhaní vedených proti hlavným páchatelom, ako aj iných konaní sťažovateľa). Mestský súd nariadil 28 hlavných pojednávaní, na ktorých sa vykonávalo dokazovanie (sudkyňa uviedla celú chronológiu). Ďalších 7 hlavných pojednávaní bolo zrušených alebo odročených bez prejednávania, či už z dôvodu na strane spoluobžalovaných, dva termíny boli zrušené na žiadosť okresnej prokuratúry, alebo taktiež z dôvodu absencie požadovaných trestných spisov.

6. V štádiu hlavného pojednávania bol sledovaný stav ďalších trestných konaní vedených proti sťažovateľovi na viacerých súdoch, okrem iných na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 15T/57/2017, v ktorom bol vyhlásený rozsudok 21. októbra 2024 a odvolacie konanie končilo 24. apríla 2025, a taktiež na tunajšom súde vedené pod sp. zn. 7T/22/2015, v ktorom bol odsudzujúci rozsudok vyhlásený 22. novembra 2019 zrušený odvolacím súdom 22. decembra 2021. Následne mestský súd uznesením z 26. septembra 2023 trestné stíhanie zastavil, avšak odvolací súd toto 25. júna 2024 zrušil a vec vrátil na znovuprejednanie a rozhodnutie. V prípade, ak by aj bolo v predmetnej trestnej veci dokazovanie skončené, nebolo by možné prijať meritórne rozhodnutie v období od 22. novembra 2019 do 22. decembra 2021, od 26. septembra 2023 do 25. júna 2024 a od 21. októbra 2024 do 24. apríla 2025.

7. Hlavné pojednávanie nebolo v dvoch termínoch vykonané z dôvodu pracovnej neschopnosti sťažovateľa, v jednom prípade sa on a jeho obhajca na hlavné pojednávanie bez ospravedlnenia nedostavili, v ďalšom prípade obhajca na výzvu súdu oznámiť predpokladaný termín ukončenia pracovnej neschopnosti sťažovateľa nereagoval a v dvoch prípadoch obhajca požiadal o zmenu termínu hlavného pojednávania z dôvodu kolízie s procesnými úkonmi v iných trestných veciach. Prekážkou v plynulosti dokazovania bola aj nedisciplinovanosť svedkov, resp. ich opakované ospravedlňovanie či nezastihnuteľnosť. Podľa vyjadrenia zákonnej sudkyne v dokazovaní nebolo možné pokračovať hlavne z dôvodu prebiehajúcich trestných stíhaní hlavných páchatelov a pre problém so zabezpečením potrebných spisov.

II.2. Replika sťažovateľa:

8. Vzhľadom na obsah vyjadrenia mestského súdu bez jeho obsahového vplyvu na rozhodovanie ústavného súdu v jeho jednotlivých aspektoch nepovažoval ústavný súd za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (napr. IV. ÚS 250/2025).

10. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania (napr. II. ÚS 32/03, III. ÚS 183/05).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právnej a skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmet napadnutého konania spočívajúci v podanej obžalobe pre zločin skrátene dane a poistného formou pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d) k § 276 ods. 1 a 4 Trestného zákona je možné do istej miery (aj s poukazom na skupinový charakter trestnej činnosti a pluralitu obžalovaných) označiť za (primárne) skutkovo náročnejší. Je nutné uznať vyššiu skutkovú náročnosť prípadu, ako naznačoval mestský súd na svoju obranu. Zároveň je potrebné zvýrazniť, že táto agenda patrí do opakovane sa vyskytujúcej rozhodovacej činnosti súdov. Ústavný súd preto nevyhodnotil toto kritérium ako samostatnú okolnosť ospravedlňujúcu namietanú dĺžku konania.

13. Pokiaľ ide o kritérium správania sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k mestskému súdu nespôsobil výrazné predĺženie konania, a to s prihliadnutím na celkové trvanie trestného konania. Sťažovateľ síce podľa zistenia ústavného súdu dal v dvoch prípadoch dôvod na odročenie pojednávania z dôvodu svojej pracovnej neschopnosti, v ďalšom prípade sa sťažovateľ ani jeho obhajca nedostavili na hlavné pojednávanie (ako ani ostatní predvolaní) a v ďalších dvoch prípadoch bol termín hlavného pojednávania odročený z dôvodu kolízie procesných úkonov v iných veciach obhajcu sťažovateľa. Inak správaním sťažovateľa, resp. jeho obhajcu neboli vytvorené iné prekážky. V zmysle zhodných tvrdení sťažovateľa a mestského súdu sťažovateľ nežiadal súd o urýchlenie napadnutého konania a nevyužil ani inštitút sťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku.

14. V prípade existencie tzv. extrémnych prietáhov v postupe a konaní súdu (spravidla nad 8 až 10 rokov podľa okolností prípadu, pozn.) nie je namieste striktné vyžadovanie uplatnenia, resp. podania sťažnosti v zmysle § 55 ods. 3 Trestného poriadku pred podaním ústavnej sťažnosti. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje aj na závery svojho rozhodnutia vo veci sp. zn. I. ÚS 288/2022, kde pri konaní trvajúcom približne 16 rokov od podania obžaloby skonštatoval, že vzhľadom

na extrémnu dĺžku konania by sa ani využitím tohto účinného prostriedku nápravy nedosiahlo odstránenie stavu namietaného porušovania práv (podobne I. ÚS 66/2024).

15. Tretím hodnotiacim kritériom je postup mestského súdu. V posudzovanom prípade možno primeranosť dĺžky konania v súvislosti s porušením označených práv postupom mestského súdu posudzovať od doručenia obžaloby mestskému súdu 6. decembra 2012. Na úvod ústavný súd konštatuje, že od tohto momentu do podania ústavnej sťažnosti uplynulo 12 rokov, 11 mesiacov a 5 dní. Prvýkrát mestský súd meritórne rozhodol v septembri 2025, avšak podľa zistenia ústavného súdu toto rozhodnutie bolo sťažnostným súdom zrušené a vec bola vrátená mestskému súdu na opätovné rozhodnutie (sťažnostnému súdu bola vec predložená od januára do apríla 2026).

16. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti neuvádza žiadne bližšie okolnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania na mestskom súde. Namietala celkovú dĺžku konania vrátane prípravného konania. Obrana mestského súdu na obhájenie doterajšej dĺžky konania mestského súdu, a teda na spochybnenie tvrdení sťažovateľa o celkovej neprimeranej dĺžke napadnutého konania podľa ústavného súdu nepostačuje. Ústavný súd v postupe mestského súdu, ako vyplynul z jeho vyjadrenia, však spozoroval nedostatky z hľadiska efektivity konania, ako napríklad 7 rokov trvajúce odročenie hlavného pojednávania (od novembra 2017 pôvodne do februára 2024, pričom od júla 2018 sa zabezpečovali listiny a sledoval sa stav prebiehajúcich trestných konaní súvisiacich s trestnou vecou sťažovateľa) na účely skončenia posledného trestného konania hlavných páchateľov vedeného na mestskom súde pod sp. zn. K2-1T/31/2020.

17. Všeobecné pravidlo, že súd rozhodujúci neskôr vyčká s rozhodnutím, až sa skorší rozsudok stane právoplatným, nemôže platiť absolútne a tak sa dostávať do rozporu s požiadavkou na konanie bez zbytočných prieťahov. Úlohou ústavného súdu nie je posudzovať, aký postup všeobecného súdu je vhodnejší alebo správny, ale zhodnotiť účinky takéhoto postupu na označené práva sťažovateľa. Ak by bol mestský súd postupoval v napadnutom konaní s primeranou rýchlosťou, mohol sa úplne vyhnúť otázke posudzovania účinkov neskôr začatých súdnych konaní pre potreby napadnutého konania. Podstatným je zistenie, že vec sťažovateľa stále nie je právoplatne rozhodnutá, a to po viac ako 13 rokoch od podania obžaloby. Hoci nie je predsúdna fáza trestného konania predmetom prijatej časti ústavnej sťažnosti, úplne ju nemožno oddeliť od napadnutého konania pred mestským súdom, ktoré je preskúmané, a mala by byť vzatá do úvahy (rozsudok Pavlik proti Slovensku z 30. 1. 2007, č. 74827/01, bod 107). Trestné konanie potom prebieha takmer 17 rokov.

18. Ústavný súd zároveň podotýka, že objektívne ťažkosti spojené so zabezpečovaním svedkov takisto nemôžu ísť na ťarchu strán trestného konania a miery ochrany ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Doterajšie obdobie rozhodovania a súvisiaceho postupu mestského súdu ústavný súd považuje za neprimerané na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa. Ani právne či skutkovo najnáročnejšie súdne spory vo všeobecnosti nesmú trvať takú dlhú dobu, lebo platí zásada „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ (rozsudok Lopatin a Medvedevskiy proti Ukrajine z 20. 5. 2010, č. 2278/03, bod 75, obdobne I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, IV. ÚS 21/2018).

19. Podľa názoru ústavného súdu sú zistené skutočnosti postačujúce na vyvodenie konečného záveru, že mestský súd svojím postupom v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Obrana mestského súdu v súhrne nie je spôsobilá

na obhájenie doterajšej dĺžky napadnutého konania, a teda na spochybnenie tvrdení sťažovateľa o celkovej neprimeranej dĺžke napadnutého konania. Mestský súd prispel svojím postupom podľa zistenia ústavného súdu k dĺžke napadnutého konania v takom rozsahu, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vyslovil, že tieto práva sťažovateľa namietaným postupom porušené boli (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

20. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

21. Ústavný súd v nadväznosti na svoje zistenia prikázal súčasnemu mestskému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov, pretože v čase vydania tohto nálezu nie je vec právoplatne skončená.

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

23. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení výšky primeraného zadost'učinenia zohľadnil ústavný súd svoju judikatúru a zásadu spravodlivosti, ako aj skutočnosť, že sťažovateľ mohol dôvodne pociťovať právnu neistotu spôsobenú neefektívnym postupom mestského súdu. Do úvahy zobral tiež celkovú dĺžku konania, postoj a správanie sťažovateľa v súdnom konaní a zložitost' veci. Zohľadnené bolo aj zavinenie mestského súdu vo vzťahu k možnostiam urýchliť konanie. Ústavný súd dospel vzhľadom na uvedené k záveru, že primerané finančné zadost'učinenie v tejto veci predstavuje spolu sumu 5 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“ (§ 11 ods. 3 vyhlášky)]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je vo výške 371 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Právny

zástupca sťažovateľa je subjektom registrovaným pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) ako jej platiteľ, preto bola výsledná suma zvýšená o príslušnú sadzbu DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2026

Libor Duľa
predseda senátu